

PATVIRTINTA

Palangos miesto savivaldybės administracijos
direktoriaus 2021 m. lapkričio 9 d. įsakymo
Nr. A1-1612
1 punktu

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS PASIRENGIMO GRIPO PANDEMIJAI PLANAS

1. Palangos miesto savivaldybės pasirengimo gripo pandemijai planas (toliau – Planas) yra strateginio planavimo dokumentas, nustatantis gripo pandemijos etapus ir lygius, pasirengimo gripo pandemijai tikslą ir uždavinius, įgyvendinamas priemonės ir jų vertinimo kriterijus.

2. Planas parengtas atsižvelgiant į Europos Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl pasirengimo gripo pandemijai ir atsako planavimo Europos Bendrijoje, 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1082/2013/ES dėl didelių tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 2119/98/EB (OL 2013 L 293, p. 1), bei Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regiono biuro ir Europos ligų kontrolės ir prevencijos centro 2014 m. paskelbtas Pasirengimo gripo pandemijai rekomendacijas.

Plano tikslas – įgyvendinti Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos patvirtinimo“, nustatytą ketvirtojo tikslo „Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius“ šeštąjį uždavinį „Užtikrinti sveikatos priežiūrą krizių ir ekstremalių situacijų atvejais“ ir Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 9 d. nutarimu Nr. 1291 „Dėl Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros 2016–2023 metų plėtros programos patvirtinimo“, trečiojo tikslo „Užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūros sistemos tvarumą“ antrąjį uždavinį „Gerinti visuomenės sveikatos priežiūros sistemos valdymą“.

3. Plane vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme. Gripo pandemija siejama su sergančių asmenų gausa, dideliu sveikatos priežiūros įstaigų darbo krūviu, sutrikdytu kasdieniu gyvenimo ritmu, dideliu ligos komplikacijų ir mirčių skaičiumi.

4. Pandeminis gripo virusas atsiranda staiga, sergamumas per 2–3 savaites pasiekia aukščiausią lygį, suserga iki 50 procentų populiacijos (rizikos grupių asmenų – net iki 80 procentų). Dėl išplėto transporto priemonių tinklo virusas greitai išplinta kaimyninėse šalyse ir visame pasaulyje.

5. Pagrindinės gripo pandemijos poveikio kryptys: sveikatos sektorius, paslaugų sektorius, darbo rinka ir ekonomika, valstybės valdymas, švietimo ir kultūros sektorius, socialinis sektorius.

6. Rengiantis gripo pandemijai ir jos metu situacijos stebėjimas ir vertinimas, prevencija ir lokalizavimas, sveikatos įstaigų atsakas, visuomenės informavimas ir keitimasis informacija organizuojamas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintos Pasirengimo gripo pandemijai konsultantų grupės teikiama mokliškai pagrįsta informacija ir pasiūlymais.

7. Plano įgyvendinimo priemonės (priedas) sudarytos etapais, vadovaujantis Pasirengimo gripo pandemijai 2019–2023 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V-899 „Dėl Pasirengimo gripo pandemijai 2019–2023 metų programos patvirtinimo“ (toliau – Programa).

8. Įvertinus 2009–2010 m. gripo pandemijos Lietuvoje išryškėjusius trūkumus, mieste būtina laiku organizuoti sveikatos priežiūros specialistų mokymą ir informatyvumą, gyventojų aprūpinimą skiepais ir vaistais, kelti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo

gripo pandemijai priemonių planų kokybę bei tinkamumo kontrolę.

9. Savivaldybės teritorijoje gripo epidemija skelbiama, kai sergamumo gripu ir ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis rodiklis yra ne mažesnis kaip 100 atvejų 10 tūkst. gyventojų per savaitę, o klinikių gripo atvejų skaičius sudaro apie 30 procentų visų registruotų gripo ir ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos atvejų. Iš 2005–2014 m. laikotarpiu Lietuvoje nustatytų gripo viruso tipų 86 procentus sudarė A tipo gripo virusas, tačiau 2017–2018 m. gripo sezonu 86 procentus iš nustatytų gripo virusų tipų sudarė B tipo virusas.

10. Skiepijimas nuo gripo yra viena svarbiausių priemonių, mažinančių gripo naštą gyventojų sveikatai bei užkertančių kelią gripo plitimui ir taip mažinančių tiesiogines sveikatos priežiūros ir netiesiogines (gydymo, nedarbingumo ir slaugymo) išlaidas. Atlikti tyrimai patvirtina, kad gyventojų skiepijimas nuo gripo – ekonomiškai efektyvus. Todėl būtina skirti didesnę dėmesį skiepijimo nuo gripo propagavimui, visuomenės švietimui.

11. Pasaulio sveikatos organizacija ir Europos Sąjungos Taryba rekomenduoja paskiepyti 75 procentus rizikos grupėms priklausančių asmenų ir nėščiąsias, nes jiems gripas pavojingiausias ir dažniausiai komplikuojasi.

12. Pandemijos pradžioje, kai skiepų dar nėra, naudoti gripo profilaktikai ir gydymui skirtus antivirusinius vaistus. Tam tikslui kaupti antivirusinių vaistų atsargas ir planuoti jų naudojimą.

13. Laiku teikti informaciją skirtingoms tikslinėms visuomenės grupėms: žiniasklaidos atstovams, gyventojams, rizikos grupėms, sveikatos priežiūros specialistams.

14. Visoms savivaldybės teritorijoje esančioms visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros įstaigoms parengti pasirengimo gripo pandemijai priemonių planus, kuriuose numatyti priemonės, apsaugančias įstaigos darbuotojus nuo pandemio gripo ir užtikrinančias įstaigos veiklos tęstinumą ir funkcijų atlikimą per gripo pandemiją.

15. Asmens sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimo gripo pandemijai planuose numatyti sveikatos priežiūros paslaugų teikimą bei priemonės asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklos tęstinumui užtikrinti gripo pandemijos metu, esant dideliame sergančių asmenų skaičiui.

16. Gripo pandemijos poveikio masto ir stiprumo sumažinimui pasiekti numatomi šie veiksmai:

16.1. užtikrinti veiksmingą gripo epidemiologinę priežiūrą, bendradarbiaujant su Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Palangos departamentu;

16.2. bendradarbiauti su Palangos miesto valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba;

16.3. užtikrinti aprūpinimą medicininėmis ir nemedicininėmis priemonėmis, tinkamą jų ir bendrųjų prevencijos priemonių naudojimą;

16.4. užtikrinti tarnybų, būtinų viešajam saugumui palaikyti ir būtiniams visuomenės poreikiams tenkinti, funkcionavimą per gripo pandemiją.

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS PASIRENGIMO GRIPŲ PANDEMIJAI PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Terminai	Atsakingas vykdytojas
I ETAPAS			
TARPPANDEMINIS PERIODAS.			
Naujas gripo viruso potipis nenustatytas. Gripo viruso potipis, sukeliantis sezoninį gripą, plinta tarp žmonių, gali būti nustatomas ir gyvūnams			
1.	Pagal SAM rekomendacijas bei gripo epidemiologinę situaciją patikslinti pasirengimo gripo pandemijai planus.	Pagal poreikį	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ, ūkio subjektai
2.	Pagal kompetenciją dalyvauti įvairaus tipo pratybose, skirtose pasirengti gripo pandemijai, remtis jų rezultatais tobulinant pasirengimą gripo pandemijai.	Pagal civilinės saugos veiklos planą	PMSA direktorius, PMSA Viešosios tvarkos skyriaus specialistai, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius
3.	Sukaupti būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, atsargas pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. liepos 31 d. įsakymą Nr. V-719 „Dėl Būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsisaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, sąrašo patvirtinimo“, numatyti jų paskirstymą aprašu Nr. 2 ir Nr. 3.	Pagal poreikį	ASPĮ vadovai, PMSA direktorius
4.	Įvertinti turimus išteklius bei pajėgumą gripo pandemijai valdyti ar lokalizuoti.	Prieš gripo sezoną ir jo metu	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai
5.	Vykdyti veiksmingą gripo ir ūmių viršutinių kvėpavimo takų infekcijų epidemiologinę priežiūrą, siekiant laiku išaiškinti šių ligų protrūkius ir užtikrinti institucijų bendradarbiavimą, koreguoti Plane numatytas priemones.	Gripo sezono metu	NVSC Palangos departamento direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai
6.	Vadovaujantis Europos Komisijos, Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro, PSO ir SAM rekomendacijomis ir informacija apie gripo epidemiologinę situaciją kaimyninėse valstybėse ir šalyje, atitinkamai koreguoti pasirengimo gripo pandemijai	Pagal poreikį	NVSC Palangos departamento direktorius, savivaldybės gydytojas

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Terminai	Atsakingas vykdytojas
I ETAPAS			
	planuose numatytas priemonės.		
7.	Numatyti antivirusinių vaistų naudojimo kiekį ir nustatyti gyventojų skaičių, vadovaujantis Rizikos grupių, skiepijamų pandemine gripo vakcina, aprašu Nr. 1 Peržiūrėti ir prireikus atnaujinti teisės aktus ir kitus dokumentus, reglamentuojančius antivirusinių vaistų vartojimą.	Gripo sezono metu	NVSC Palangos departamento direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai
8.	Numatyti alternatyvias, sveikatos priežiūros sistemai priklausančias ir nepriklausančias patalpas (mokyklos, viešbučiai ir kt.) papildomai ligonių hospitalizacijai, esant dideliame ligonių srautui.	Gripo sezono metu	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai
9.	Aprūpinti sveikatos priežiūros įstaigas asmens apsaugos priemonėmis.	Gripo sezono metu	ASPĮ vadovai
10.	Reguliariai organizuoti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų mokymus, susijusius su gripo epidemiologine priežiūra, pasirengimu gripo pandemijai ir situacijos valdymu esant gripo pandemijai.	Pagal civilinės saugos veiklos planą	NVSC Palangos departamento direktorius, PMSA direktorius, Palangos m. sav. VSB
11.	Teikti informaciją sveikatos priežiūros specialistams ir visuomenei, rizikos grupėms ir žiniasklaidai apie medicinos pagalbos teikimą, vakcinacijos ir antivirusinių vaistų naudojimo klausimais, gripo pandemijos keliamą grėsmę ir planuojamas prevencines priemones pagal parengtus aprašus Nr. 6, 7, 8.	Gripo sezono metu	NVSC Palangos departamento direktorius, ASPĮ vadovai, PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, Palangos m. sav. VSB
II ETAPAS.			
GRIPŲ PANDEMIJOS PAVOJAUS PERIODAS.			
Naujo potipio gripo virusas nustatytas žmonėms			
12.	Užtikrinti sveikatos sektoriaus, kitų žinybų veiklos koordinavimą nustatčius naujo gripo viruso potipio sukeltą gripo atvejį(-us).	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, NVSC Palangos departamento direktorius, ASPĮ vadovai
13.	Įvertinti sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimą valdyti pirmuosius naujo gripo viruso potipio sukeltus susirgimų atvejus ir protrūkius.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius
14.	Taikyti rekomenduojamas gripo infekcijos plitimą ribojančias priemones, aprašu Nr. 6, 7, 8.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Terminai	Atsakingas vykdytojas
I ETAPAS			
15.	Įvertinti Palangos miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigų pasirengimą izoliuoti, gydyti pavienius ligonius, užsikrėtusius nauju gripo viruso potipiu, taikyti priešepideminės priemonės.	Paskelbus 2-ąjį etapą	NVSC Palangos departamento direktorius, ASPĮ vadovai
16.	Įvertinti Palangos miesto sveikatos priežiūros įstaigų personalo vakcinacijos nuo sezoninio gripo mastą.	Paskelbus 2-ąjį etapą	NVSC Palangos departamento direktorius
17.	Įvertinti infekcijų kontrolės priemonių ir asmeninių apsaugos priemonių atsargas asmens sveikatos priežiūros įstaigose.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
18.	Asmens sveikatos priežiūros įstaigose vykdyti infekcijų kontrolės priemones pagal Pasaulio sveikatos organizacijos ir Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro rekomendacijas, siekiant užkirsti kelią hospitalinių infekcijų plitimui.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
19.	Patikrinti pasirengimo gripo pandemijai planuose numatytas visų lygių sveikatos sistemos atsako priemones, atkreipiant dėmesį į pacientų srautų valdymą ir pasirengimą masinei hospitalizacijai, pacientų izoliavimui ir gydymui.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
20.	Planuoti sveikatos priežiūros įstaigų darbą esant dideliam darbuotojų trūkumui.	Paskelbus 2-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
21.	Mokyti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus, atsakingus už ryšius su visuomene, dėl informacijos skleidimo gripo pandemijos metu.	Paskelbus 2-ąjį etapą	NVSC Palangos departamento direktorius, PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, Palangos m. sav. VSB
III ETAPAS.			
GRIPŲ PANDEMIJA.			
Naujo potipio gripo viruso sukelti susirgimai sparčiai plinta žmonių populiacijoje			
22.	Peržiūrėti turimus išteklius ir pajėgumą, reikalingus gripo pandemijai valdyti, ir numatyti jų papildymą laiku.	Paskelbus 3-ąjį etapą	ASPĮ vadovai, savivaldybės gydytojas, PMSA direktorius
23.	Taikyti ir koordinuoti visas priemones, numatytas pasirengimo gripo pandemijai planuose (priemonių planuose).	Paskelbus 3-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
24.	Nustatyti papildomų išteklių poreikį galimoms artėjančioms gripo pandemijos bangoms.	Paskelbus 3-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius
25.	Vykdyti pandeminio gripo stebėseną ir įvertinti jo poveikį: sergamumą, mirštamumą, praleistų dėl ligos dienų skaičių, sveikatos priežiūros darbuotojų ir kitų svarbių sričių darbuotojų	Paskelbus 3-ąjį etapą	ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius, ULAC, PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas

Eil. Nr.	Priemonių pavadinimas	Terminai	Atsakingas vykdytojas
I ETAPAS			
	skaičių, sveikatos priežiūros įstaigų išteklius, lovardienius, priėmimo skyrių apkrovą, alternatyvių sveikatos priežiūros priemonių naudojimo galimybes, lavoninių talpą ir kitą susijusią statistiką.		
26.	Esant galimybei pradėti skiepyti pandemio gripo skiepais asmenis pagal nustatytas prioritetines grupes aprašu Nr. 1.	Paskelbus 3-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai, NVSC Palangos departamento direktorius, ULAC
27.	Vykdyti infekcijos plitimo tarp sergančiųjų asmenų kontrolės priemonės, atitinkančias naujausias Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro ir Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas; mokyti sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus naudotis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.	Paskelbus 3-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius, ULAC
28.	Taikyti pasirengimo gripo pandemijai planuose (priemonių planuose) numatytų sveikatos priežiūros bei būtinųjų paslaugų teikimo priemonės (savivaldybės lygiu).	Paskelbus 3-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius, ULAC
IV ETAPAS.			
PEREINAMASIS LAIKOTARPIS.			
Rizika užsikrėsti naujo potipio viruso sukeltu gripu ir atsako priemonių poreikis mažėja			
29.	Patikrinti pasirengimo gripo pandemijai būklę, prireikus pasirengimą tobulinti.	Paskelbus 4-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius
30.	Teikti siūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos ekstremalių situacijų komisijai ir kitoms valstybės institucijoms dėl pasirengimo gripo pandemijai priemonių tobulinimo.	Paskelbus 4-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius
31.	Atnaujinti planinių sveikatos priežiūros paslaugų teikimą.	Paskelbus 4-ąjį etapą	PMSA direktorius ir savivaldybės gydytojas, ASPĮ vadovai
32.	Peržiūrėti, atsižvelgiant į gripo pandemijos patirtį, ir atnaujinti pasirengimo gripo pandemijai planus (priemonių planus).	Paskelbus 4-ąjį etapą	PMSA direktorius, savivaldybės gydytojas, NVSC Palangos departamento direktorius

Sutrumpinimai:

SAM – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

Planas – Palangos miesto savivaldybės pasirengimo gripo pandemijai planas

ULAC – Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras

Savivaldybės gydytojas – Palangos miesto savivaldybės administracijos savivaldybės gydytojas

PMSA – Palangos miesto savivaldybės administracija

NVSC – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras

ASPI – asmens sveikatos priežiūros įstaigos

Klaipėdos VMVT – Klaipėdos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

NVSPL – Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija

Palangos m. sav. VSB – Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

RIZIKOS GRUPIŲ, SKIEPIJAMŲ PANDEMINE GRIPO VAKCINA, APRAŠAS NR. 1

Eil. Nr.	Grupės pavadinimas
1.	Asmens sveikatos priežiūros specialistai
2.	Globos namų darbuotojai
3.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai
4.	Asmenys, priimančys sprendimus dėl priemonių gripo pandemijos poveikiui mažinti įdiegimo
5.	Būtinuosius visuomenės poreikius užtikrinančių įstaigų darbuotojai:
5.1.	energijos tiekimo (elektros ir šilumos) įstaigų darbuotojai
5.2.	geriamojo vandens tiekimo įstaigų darbuotojai
5.3.	vidaus tarnybos sistemos pareigūnai
5.4.	asmenys, dirbantys darbą, kurio metu susiduriama su dideliu žmonių skaičiumi (mokytojai, pardavėjai, transporto darbuotojai)
6.	Gyventojų rizikos grupės:
6.1.	slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninių arba skyrių pacientai
6.2.	globos institucijų pacientai
6.3.	suaugusieji ir vaikai, vyresni nei 6 mėn., sergantys lėtinėmis širdies-kraujagyslių, plaučių ligomis, metabolinėmis arba (ir) inkstų ligomis, arba (ir) kuriems yra imunodeficitinė būklė; vyresni nei 6 mėn. vaikai ir paaugliai, kurie nuolat vartoja aspiriną
6.4.	moterys, kurios gripo sezono metu bus 3–9 nėštumo mėn.
6.5.	rizikos grupių šeimų nariai
6.6.	kiti 65 m. ir vyresni asmenys, kurie nuolat gyvena uždaruose kolektyvuose

ASMENINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS NR. 2

Darbdavys privalo aprūpinti darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

- vienkartinės vandeniui nepralaidžios vinilinės ar nitrilinės pirštinės arba daugkartinio naudojimo guminės darbo pirštinės, kurias galima dezinfekuoti. Plonos medvilninės pirštinės gali būti mūvimos po viršutinėmis (apsaugo nuo rankų dermatito). Suplyšusios pirštinės pakeičiamos iš karto. Panaudotos pirštinės tuoj pat keičiamos, prieš liečiantis su neužkrėstais paviršiais ar daiktais;

- individualiai pritaikytos kvėpavimo organų apsaugos priemonės su filtrais, kurių efektyvumas yra ne mažesnis kaip 95 %. Taip pat tinka filtravimo prietaisai – akių veido skydeliai. Jie patogūs naudoti, nes papildomai nereikia nešioti apsauginių akinių. Jeigu darbe naudojamos kenksmingos sveikatai dujinės medžiagos, gali prireikti kitų, aukštesnės filtrų klasės kvėpavimo organų apsaugos priemonių. Vienkartiniai respiratoriai (kaukės) yra žemiausio lygio kvėpavimo organų apsaugos priemonės;

- apsauginiai drabužiai: kombinezonai, chalatai (geriau vienkartiniai), galvos apdangalai (kepuraitės, tinkleliai turi visiškai uždengti plaukus), neperšlampamos prijuostės arba ilgomis rankovėmis chirurginiai chalatai ir neperšlampamos prijuostės;

- apsauginiai, gerai priglundę, nerasojančios akiniai. Jie apsaugo akių gleivinę. Labai svarbu nusiėmus akinius vengti liesti ar trinti akis rankomis;

- vienkartiniai vandeniui nepralaidūs apsauginiai avalynės apdangalai arba lengvai valomi ir dezinfekuojami guminiai ar poliuretano auliniai batai. Panaudotos vienkartinės asmeninės apsaugos priemonės turi būti sudedamos į hermetiškus plastikinius maišelius. Plastikiniai maišeliai su panaudotomis vienkartinėmis apsaugos priemonėmis turi būti kuo skubiau naikinami. Daugkartinio naudojimo priemonės plaunamos ir dezinfekuojamos pagal nustatytus reikalavimus. Rankų higiena atliekama po kiekvieno naudojimosi vienkartinėmis apsaugos priemonėmis.

Subjektuose, kurių veikla nesusijusi su tiesioginiu darbuotojų kontaktu su asmenimis, užsikrėtusiais gripu ar dažniais kontaktais su žmonėmis, kai atstumas tarp žmonių būna mažesnis nei 1 m, pandemio gripo plitimo tarp darbuotojų tikimybė nėra didelė. Tačiau tokiems subjektams rekomenduojama pasirūpinti, kad kosintys ir / ar čiaudintys asmenys dėvėtų nosį ir burną dengiančias asmens apsaugos priemones.

Subjektų, kurie būtini viešajam saugumui ir būtiniausiems visuomenės poreikiams tenkinti, darbuotojai, pagal atliekamo darbo pobūdį susiduriantys su dideliu žmonių skaičiumi, turi būti aprūpinti medicininėmis kaukėmis ir, galimybės esant, daleles filtruojančiais respiratoriais su 95 proc. ar didesnio efektyvumo filtru. Respiratoriai turi atitikti LST EN 143 ir LST EN 149 reikalavimus, o medicininės kaukės – LST EN 14683 reikalavimus.

Darbdaviai turi užtikrinti, kad darbuotojai, kurie turi kontaktą su šiukšlėmis ar kitomis medžiagomis, kuriose gali būti panaudotų nosinių, servetėlių ar kitų asmens higienos priemonių, gripo pandemijos metu minėtas medžiagas tvarkytų dėvėdami apsauginius akinius, medicininę kaukę ir mūvėdami gumines pirštines. Patartina naudoti ir kitas apsaugos priemones (veido skydelius, kaklo uždangas), taip pat įrankius, kurie leidžia išvengti rankų kontakto su tvarkomomis medžiagomis.

Subjektai privalo turėti tokį individualių apsaugos priemonių kiekį, kad jų užtektų visiems darbuotojams, kuriems jas būtina turėti pagal atliekamo darbo pobūdį.

Darbdaviai turi žinoti, kad darbuotojai turi būti apmokyti apsirengti, nusirengti ir tinkamai sudėti asmenines apsaugos priemones sunaikinimui, nepakenkiant sau (vadovautis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-719 „Dėl Būtinųjų asmens apsaugos priemonių, skirtų apsaugoti nuo kvėpavimo takų virusinių infekcijų, sąrašo patvirtinimo“).

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ DARBUOTOJŲ ASMENINĖS APSAUGOS PRIEMONIŲ APRAŠAS NR. 3

Asmenines apsaugines priemones turi dėvėti:

- visi sveikatos priežiūros sistemos darbuotojai, kurie tiesiogiai pacientui teikia sveikatos priežiūros paslaugas;

- pagalbinis personalas, tarp jų sveikatos priežiūros ir atliekantys valymo darbus asmenys;
- visi laboratorijos darbuotojai, dirbantys su bandiniais, kurie tiriami dėl gripo viruso;
- sterilizacijos tarnybos darbuotojai, tvarkantys užterštą gripo sukėlėju įrangą.

Standartinės priemonės:

- rankų plovimas, dezinfekcija (rankų higiena);

- asmeninių apsauginių priemonių naudojimas, dirbant su krauju, žmogaus kūno išskyromis ar kita potencialiai infekuota medžiaga;

- tinkama naudojamos įrangos priežiūra;
- mikrotraumų, sužeidimų aštriais daiktais prevencija;
- aplinkos valymas ir išpiltų kraujo ir kitų kūno skysčių nukenksminimas;
- tinkamas medicininių atliekų tvarkymas.

Papildomos priemonės:

Papildomos priemonės taikomos tada, kai užtikrintas standartinių priemonių laikymasis.

Papildomos priemonės:

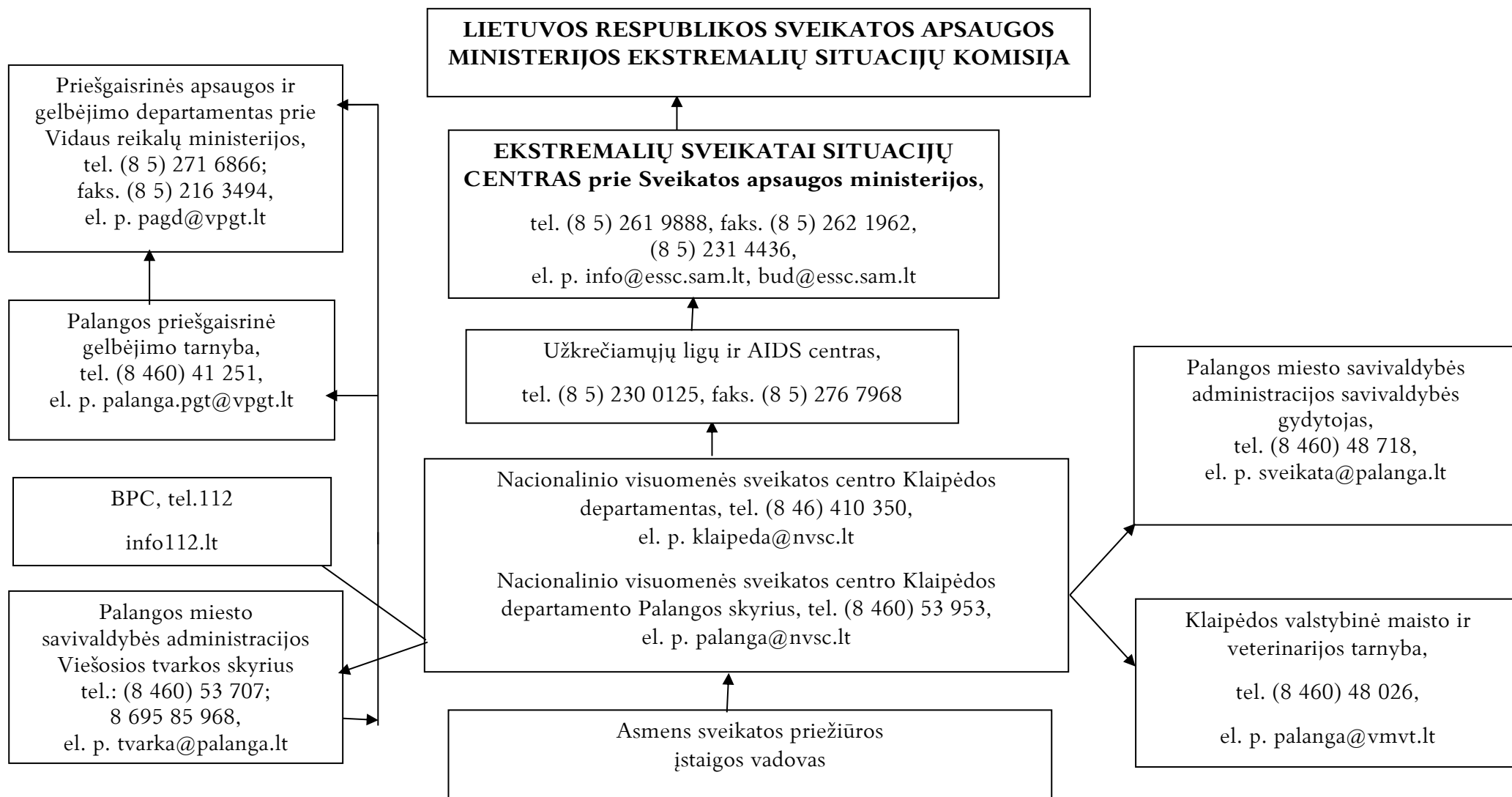
- su oro lašeliais plintančių infekcijų kontrolės priemonės;

- per orą (dalelėmis) plintančių infekcijų kontrolės priemonės (efektyvi kvėpavimo takų apsauga);

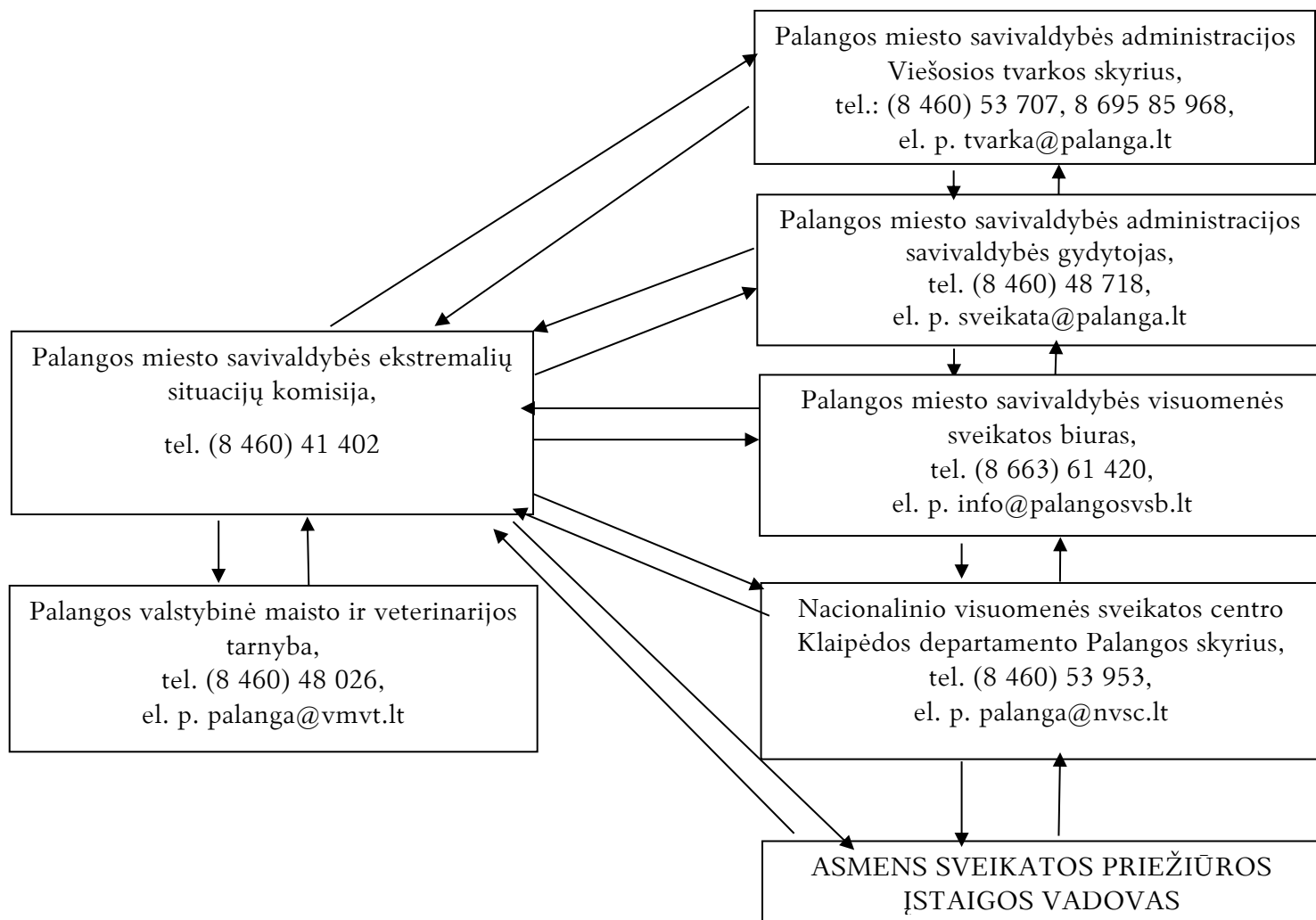
- sąlyčio būdu plintančių infekcijų kontrolės priemonės.

Pastaba. Vadovautis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 186 „Dėl Sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų asmeninių apsauginių priemonių, dėvimų teikiant paslaugas sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir naudojimosi jomis taisyklių patvirtinimo“.

INFORMACIJOS TEIKIMO TVARKOS PALANGOS MIESTE APRAŠAS NR. 4

VEIKSMŲ KOORDINAVIMO PALANGOS MIESTE GRIPO PANDEMIJOS METU APRAŠAS NR. 5

REKOMENDACIJŲ GYVENTOJAMS DĖL GRIPO PROFILAKTIKOS PRIEMONIŲ APRAŠAS NR. 6

Sukėlėjas:

virusas A – žmonių, gyvūnų ir paukščių gripo A virusas;

virusas B – žmonių gripo B virusas;

virusas C – žmonių ir kiaulių C virusas.

Žmonių gripo A virusai sukelia epidemijas ir pandemijas.

Perdavimo kelias:

- oro lašelinis (kosint, čiaudint susidaro aerosolis iš smulkių skreplių ir seilių lašelių, apkrėstų virusų, toks aerosolis ore išsilaiko iki pusės valandos).

Inkubacinis periodas 2–48 val. (retkarčiais – ilgiau).

Klinika:

- ūmi eiga, šalčio krėtimas, pakyla temperatūra (39–40 °C);
- „laužo“ visą kūną, kaulus, sąnarius, skauda akių obuolius, gerklę;
- užgula nosį, tačiau sloga pasireiškia tik 2–3 parą;
- dažnai vargina sausas kosulys, išberia apie lūpas – lūpų pūslelinė.

Komplikacijos:

Dažniausia gripo komplikacija – virusinis (ligos pradžioje) ir bakterinis (vėlyvoje stadijoje) plaučių uždegimas. Pastarąjį dažniausia sukelia pneumokokai, stafilokokai, streptokokai, influenzos hemofilas. Komplikacijos: veido daubų uždegimas (sinusitas), bronchitas, vidinės ausies uždegimas. Vyresniems žmonėms dažnai pasitaiko kraujotakos sistemos komplikacijos – širdies raumens uždegimas, venų ir arterijų trombozė.

Gydymas:

Nekomplikuotas gripas gydomas tik simptominėmis priemonėmis. Jei karščiavimas per 38 °C ar ligonį vargina mažesnė temperatūra (skauda galvą, šaltkrėtis, nemalonus karščio pojūtis) skiriama paracetamolio, varginant sausam kosuliui – jį slopinantys preparatai, į užgultą nosį lašiuokai su efedrinu, mentoliu, adrenalinu. Organizmo imuninės sistemos stiprinimui patariama vartoti polivitaminus su mikroelementais.

Prevencijos priemonės:

Susirgus gripu negalima eiti į darbą. Namuose, pagal galimybę, susirgusį žmogų izoliuoti nuo kitų šeimos narių, ypač mažamečių vaikų. Ligonio kambarį dažnai vėdinti, valyti drėgnu būdu, naudoti vienkartinės nosinaites ir rankšluosčius, jei jų nėra – daugkartinio naudojimo nosinaites ir rankšluosčius, dažnai juos keisti ir virinti.

Ligonį būtina girdyti šiltais gėrimais: karšta aviečių ar liepžiedžių arbata, karštu pienu su medumi ir kt. Karšti gėrimai skatina prakaitavimą (ypač karštai apsiklojus), sudrėksta burnos ir kvėpavimo takų gleivinės. Nuo to palengvėja kvėpavimas per nosį, mažiau vargina sausas kosulys, sumažėja temperatūra, pagerėja savijauta. Vidutiniškai karščiuojantis ligonis turėtų suvartoti per parą 2–3 litrus skysčių. Jeigu būklė negerėja, reikia tuoj pat kreiptis į medikus.

Patį efektyviausia apsaugos priemonė – imunoprofilaktika (skiepai). Skiepijimo nuo gripo pagrindinis tikslas – sumažinti sunkių gripo formų ir lėtinių ligų komplikacijų skaičių, išvengti susirgimų ir sukėlėjo platinimo aplinkiniams.

Dėl susidariusios nepalankios paukščių gripo situacijos Azijos šalyse, Rusijoje, Turkijoje ir Rumunijoje, taip pat padidėjus gripo pandemijos atsiradimo grėsmei, jeigu virusas mutuotų ir taptų užkrečiamas nuo žmogaus, Pasaulio sveikatos organizacija ragina pasiskiepyti kuo daugiau rizikos grupės ir sveikų žmonių.

Gripo virusui būdinga jo antigeninės sudėties kaita, todėl kasmet Pasaulio sveikatos organizacija prognozuoja labiausiai paplitusias viruso padermes ir rekomenduoja gripo vakciną antigeninę sudėtį.

Skiepytis nuo gripo Lietuvoje rekomenduojama spalio–lapkričio mėnesiais, tačiau ir gruodžio mėn. skiepytis nėra vėlu, nes per 2–3 sav. įgyjamas optimalus atsparumas po paskiepijimo.

VAKcinacija nuo gripo ypač rekomenduojama:

- slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninių arba skyrių, globos institucijų pacientams;
- suaugusiems ir vaikams, vyresniems kaip 6 mėn., sergantiems lėtinėmis širdies kraujagyslių, plaučių ligomis, bronchine astma, metabolinėmis ir inkstų ligomis arba kuriems yra imunodeficitinė būklė;
- nėščiosioms;
- 65 m. ir vyresniems asmenims;
- asmens sveikatos priežiūros ir globos institucijų darbuotojams;
- rizikos grupių asmenų šeimos nariams ir kitiems kontaktiniams asmenims;
- kūdikių iki 6 mėn. tėvams ir kitiems kontaktuojantiems su jais asmenims;
- asmenims, dirbantiems darbą, kurio metu susiduriama su dideliu žmonių skaičiumi (mokytojai, pardavėjai, visuomeninio transporto vairuotojai).

SAUGAUS ATSTUMO LAIKYMASIS:

1. Didžiausią galimybę užsikrėsti gripu turi žmonės, esantys iki 1 metro atstumu nuo sergančio gripu asmens. Todėl reikia kiek įmanoma stengtis, kad darbuotojai laikytųsi didesnio nei 1 m atstumo vieni nuo kitų.

2. Gripo pandemijos sąlygomis tikslinga riboti susirinkimų ir asmeninių susitikimų skaičių, pirmenybę teikti bendravimui telefonu ir kitomis ryšio priemonėmis. Patartina vengti rankų paspaudimų, bučinių, kitų fizinių kontaktų, socialinių ir religinių ritualų, kurių metu liečiamasi prie kitų žmonių arba daugelio žmonių liečiamų daiktų.

3. Darbdaviai turi sudaryti tokias darbo sąlygas, kad nėščios darbuotojos ir darbuotojai, kurie serga lėtinėmis ligomis, gripo pandemijos metu nevykdytų funkcijų, susijusių su tiesioginiu kontaktu su gripu užsikrėtusiais asmenimis.

4. Rekomenduojama darbo vietose užtikrinti saugų atstumą, o nesant galimybės naudoti atitvarų sienelės.

KOSĖJIMO IR ČIAUDĖJIMO ETIKETO BEI RANKŲ HIGIENOS LAIKYMASIS:

1. Gripo virusas paprastai plinta oro lašeliniu būdu. Čiaudint ar kosint susidarantys lašeliai patenka ant virusui imlių žmonių viršutinių kvėpavimo takų gleivinės. Užkratas taip pat gali būti perduodamas per kontaktą su kvėpavimo takų išskyromis (pvz., liečiant daiktus arba paviršius, kuriuose yra virusas, ir po to liečiant savo akis, nosį ar burną).

2. Suaugusieji paprastai gali užkrėsti kitus žmones vieną dieną prieš gripo simptomų pasireiškimą ir iki penkių dienų nuo simptomų pradžios. Vaikai gali užkrėsti kitus dešimt ir daugiau dienų nuo simptomų atsiradimo.

3. Kosėjimo ir čiaudėjimo etiketas bei rankų higiena – paprastos ir efektyvios priemonės, sumažinančios gripo viruso plitimą.

4. Kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo taisyklės:

4.1. kosint ar čiaudint, būtina užsidengti burną ar nosį su nosine (geriau vienkartinę), nususukti;

4.2. jei nosinės nėra – kosėti ar čiaudėti į drabužius, kurie nekontaktuos su atvira ranka ir veiks kaip oro filtras (į alkūnės linkį, skverną);

4.3. neužsidengti burnos ar nosies delnu;

4.4. nosiai valyti ar išsišnypšti naudoti vienkartinės nosines, jas panaudojus išmesti į šiukšlių dėžę ir nedelsiant nusiplauti rankas;

- 4.5. nekosėti ir nečiaudėti kitų žmonių draugijoje – išeiti į kitą vietą;
 - 4.6. neiškvėpti oro į kito žmogaus pusę;
 - 4.7. vengti kontakto su didelės gripo komplikacijų rizikos grupės žmonėmis: mažais vaikais, nėščiosiomis, pagyvenusiais ligotais žmonėmis;
 - 4.8. sveikas asmuo, atsidūręs kito asmens kosėjimo ar čiaudėjimo zonoje, turėtų nuo jo pasitraukti, trumpam sulaikyti kvėpavimą.
 5. Rankų higienos taisyklės:
 - 5.1. plauti rankas kuo dažniau;
 - 5.2. plauti rankas prieš valgį;
 - 5.3. plauti rankas palietus galimai užkrėstą daiktą;
 - 5.4. vengti liesti durų rankenas, turėklus ir kitus daiktus, kurie galėjo būti liečiami kitų žmonių;
 - 5.5. vengti kontakto su daiktais, kuriais keičiamasi (pinigais, bilietais ir kt.): mūvėti pirštines, atsiskaityti taip, kad nereikėtų grąžos, atsiskaityti mokėjimo kortele, naudotis ne vienkartiniais, o daugkartiniais transporto bilietais;
 - 5.6. palietus galimai užkrėstą daiktą, neliesti rankomis savo nosies ar burnos, netrinti akių;
 - 5.7. jei rankos suterštos kvėpavimo takų išskyromis, jos plaunamos muilu ir vandeniu;
 - 5.8. jei nėra galimybės nusiplauti rankų, jas galima valyti rankų antiseptiku.
 6. Įstaigoje prie kriauklių (praustuvų) turi būti rankų plovimo priemonių.
 7. Kuo dažniau vėdinti ir valyti patalpas.
-

TINKAMO ELGESIO SUSIRGUS GRIPU APRAŠAS NR. 7

1. Gripo pandemijos metu, kai gydymo įstaigos perpildytos, tikslinga, kad asmenys, kurių gyvybei pavojus negresia (ligos eiga nesunki), ir kuriems nebūtina gauti dokumentą, pateisinantį neatvykimo į darbą priežastis, gydytūsi namuose, apie susirgimą telefonu pranešę pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigai, prie kurios yra prisirašę, ir nesilankytų pirminės sveikatos priežiūros įstaigose, nekviestų į namus šeimos gydytojų ir greitosios medicinos pagalbos brigadų. Prireikus konsultacijos rekomenduojama kreiptis į gydymo įstaigą arba sveikatos priežiūros specialistą telefonu arba kitomis nuotolinio ryšio priemonėmis.

2. Asmenims, kuriems pasireiškė gripo simptomai, rekomenduojama:

2.1. būti namuose iki gripo simptomų pabaigos, laikytis lovos režimo;

2.2. vartoti daug skysčių (vengti turinčių alkoholio, kofeino);

2.3. nerūkyti;

2.4. nepriimti svečių;

2.5. turėti termometrą, skysčių, maisto, servetėlių ir kitų asmens higienos priemonių (rekomenduojama šiais daiktais apsirūpinti iki gripo pandemijos pradžios, paskelbus jos grėsmę);

2.6. turėti paracetamolio ar kitų vaistų, kurių sudėtyje yra acetominofeno;

2.7. dažnai vėdinti ir valyti patalpas.

3. Elgesio karščiuojant rekomendacijos:

3.1. nebūtina mažinti temperatūros vaistais, kai ji yra mažesnė nei 39 °C;

3.2. karščiuojant netikslinga stipriai apsikloti, tai sumažina kūno šilumos apykaitą;

3.3. aspiriną (acetilsalicilo rūgštį) karščiuojant vartoti nerekomenduojama;

3.4. temperatūrai mažinti siūlytina vartoti vaistus, kurių sudėtyje yra acetominofeno (paracetamolį ar panašius).

4. Sergančiojo gripu namuose taikytinos infekcijos plitimo prevencijos priemonės:

4.1. kosėjimo ir čiaudėjimo etiketas bei rankų higiena;

4.2. ligonio šeimos nariai ar lankytojai po kontakto su juo turi nusiplauti rankas;

4.3. ligonis turi naudotis atskirais valgymo ir gėrimo reikmenimis.

5. Gripo pandemijos metu pacientai į pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigas turėtų kreiptis karščiavimui užtrukus ilgiau nei 4–5 dienas, taip pat jei jiems būtina gauti dokumentą, pateisinantį neatvykimo į darbą priežastis.

6. Dėl skubiosios medicinos pagalbos patartina kreiptis atsiradus krūtinės skausmui, dusuliui, stipriam vėmimui, sąmonės sutrikimams ar kitiems pavojingiems požymiams.

RENGINIŲ RIBOJIMO TVARKOS, NUSTAČIUS SUSIRGIMŲ, SUKELTŲ GRIPO VIRUSO, IR KILUS GRIPO PANDEMIJAI, APRAŠAS NR. 8

1. Renginių ribojimo tvarkos, nustačius susirgimų, sukeltų gripo viruso, ir kilus gripo pandemijai, aprašas reglamentuoja renginių ribojimo teatruose ir koncertinėse įstaigose tvarką kilus gripo pandemijai.

2. Šio aprašo tikslas – ribojant renginius užkirsti susirgimų, sukeltų gripo viruso ar pandeminio gripo, plitimą, apsaugoti gyventojus, teatrų ir koncertinių įstaigų darbuotojus nuo galimybės užsikrėsti gripu.

3. Paskelbus ekstremalią situaciją, sukeltą gripo A viruso ar kilusios gripo pandemijos, vienos ar daugiau apskričių teritorijoje ir atsižvelgiant į Komisijos rekomendacijas, šiose teritorijose esantys teatrų ir koncertinių įstaigų vadovai privalo nedelsiant imtis šių veiksmų:

3.1. žiniasklaidos priemonėse informuoti visuomenę, kad teatre ar koncertinėje įstaigoje renginiai nevyks, kol Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija (toliau vadinama – Komisija) paskelbs ekstremalios situacijos, sukeltos gripo A viruso ar kilusios gripo pandemijos, pabaigą;

3.2. renginius nukelti vėlesniam laikui, o jeigu renginio nukelti neįmanoma, teisės aktų nustatyta tvarka grąžinti pinigus už bilietus juos įsigijusiems piliečiams;

3.3. atšaukti repeticijas;

3.4. atšaukti gastroles Lietuvoje ir užsienyje;

3.5. atšaukti užsienio partnerių planuotus renginius;

3.6. užtikrinti materialiojo turto apsaugą;

3.7. užtikrinti racionalų finansinių išteklių naudojimą;

3.8. nevykdyti veiklos, kol Komisija paskelbs ekstremalios situacijos pabaigą.

4. Komisijai atšaukus ekstremalią situaciją, sukeltą gripo viruso ar kilusios gripo pandemijos, teatro ar koncertinės įstaigos vadovai privalo apie atnaujintą veiklą informuoti visuomenę žiniasklaidos priemonėse.

PASTABA. Vadovautis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. ĮV-101 „Dėl Renginių ribojimo tvarkos, nustačius susirgimų, sukeltų gripo A(H5N1) viruso, ir kilus gripo pandemijai, aprašo patvirtinimo“.
